

SISÄLLYSLUETTELO

Monikulttuurisuusasiain neuvottelukunta pöytäkirja 05.10.2022

1 § Pöytäkirjan kansilehti	1
Pöytäkirja	3

1 §

Monikulttuurisuusasiain neuvottelukunnan kokous

Aika 5.10.2022 klo 17.03–19.37

Paikka Kaupungintalo, huone Martinlaakso (Asematie 7, 01300 Vantaa)

Osallistujat

Jäsenet		Varajäsenet	
Lindell, Miia, puheenjohtaja	x	Linnakangas Jaakko	
Kangasniemi Mila, varapuheenjohtaja	x	Elech Refka	x
Viljanen Janne	x	Pessi Ellen	
Jashanica Xhemail	-	Niskanen Ville	
Aura Pernilla	x	Forsblom-Prittinen Frida	
Ibrahim Aadan	x	Liimatainen Reijo	
Hasa Elina	x	El Issaoui Naima	
Haanpää Jarkko	x	Aaltonen Marek	
Lammenranta Peter	x	Pälve Tommi	
Mariyathas Jude	-	Väisänen Veikko	x
Chakir Samira	x	Villanen Tytti	
Hinkonen Andrei	-	Karadag Nejdet	x
Punna Petriina, saapui 17.08	x	Pahtela Niina	
Muut osallistujat			
Karinen Ville, kaupunginhallitus, 17.59 asti	x	Nguyen Chau	
Amoah Vida, nuorisovaltuusto	-	Canta Maria	-
Soinio Auli, koulutuspäällikkö/ Aikuisopisto/ kaupunkikulttuuri	x	Kettunen Kaisa, lasten ja nuorten kulttuuripalveluiden päällikkö/ kaupunkikulttuuri	
Tuovinen Minna, maahanmuuttajapalvelujen päällikkö/ sosiaali- ja terveydenhuolto	x	Björkman Mia, osastonhoitaja/ ennaltaehkäisevä terveydenhuolto/ sosiaali- ja terveydenhuolto	
Hakkari Pia, opetustoimen suunnittelija/ perusopetus/ kasvatus ja oppiminen, 19.33 asti	x	Ahtee Eeva, opetustoimen asiantuntija/ suomenkielinen lukiokoulutus/ kasvatus ja oppiminen	
Rajala Johanna, aluearkkitehti/ asemakaavoitus/ kaupunkiympäristö	x	Laine Ilkka, asemakaavapäällikkö/ asemakaavoitus/ kaupunkiympäristö	
Lautiola Hannele, monikulttuurisuusasiain- päällikkö/ kasvupalvelut/ kaupunkistrategia ja johto	x	N.N. kaupunkistrategia ja johto	
Marttinen Eija, asiantuntija/ Uudenmaan TE- toimisto	x	Kähkönen Annika, johtava asiantuntija/ Uudenmaan TE-toimisto	
N.N. / Itä-Uudenmaan poliisilaitos		Raulahti Kari-Pekka, poliisikoor- dinaattori / IUPOL/ Vantaan kaupunki, 19.13 asti	x
Muut osallistujat			
Pitkänen Sari, asiantuntija, MDI, 19.10 asti	x		
Savela Emma, Aalto-yliopisto, 18.04 asti	x		
Tuominen Meija, hallintoasiantuntija, kaupunkistrategia ja johto, 18.45 asti	x		
Anttila Anu, pöytäkirjanpitäjä	x		

Allekirjoitukset

Puheenjohtaja

Mila Kangasniemi

Pöytäkirjanpitäjä

Anu Anttila

Pöytäkirjan tarkastus

Aadan Ibrahim

Pernilla Aura

Monikulttuurisuusasiain neuvottelukunnan kokous 5.10.2022

Pöytäkirja

1. Kokouksen avaus, työjärjestyksen hyväksyminen ja pöytäkirjantarkastajien valinta

Päätös: avattiin kokous, todettiin läsnäolijat ja hyväksyttiin työjärjestys. Valittiin pöytäkirjantarkastajiksi Pernilla Aura ja Aadan Ibrahim.

2. Moninainen, monikulttuurinen kaupunki – joka kuuluu kaikille ja jossa kaikki kuuluu

Miten kaupunkisuunnittelu voi edesauttaa kulttuurienvälisen kohtaamisten syntymistä ja rauhanomaista yhteiseloä monikulttuurisessa kaupungissa? Kuinka saavuttaa inklusiivisempaa ja parempaa kaupunkia kaikille? Monikulttuurisuusasiain neuvottelukunta tutustui Hakunilassa tehtyyn etnografiseen kenttätutkimukseen ja kuuli kaupunkikehittämisen strategisesta suunnittelusta monikulttuurisista lähtökohdista. Aalto-yliopistolle tehdyn diplomityön työn esitteli arkkitehtuurin maisteriopiskelija Emma Savela. Työ toteutettiin asemakaavoituksen Korson, Koivukylän ja Hakunilan suuralueiden tiimissä maaliskuu-elokuussa 2022. Kalvot löytyvät extranetistä.

Työn lähtökohtana oli, että moninaisuus kasvaa ja että kaikilla on oikeus kaupunkiin (right to the city). Työssä pohdittiin, miten fyysistä aluetta kehitetään suhteessa sosiaaliseen tilaan ja tultiin johtopäätökseen, että monikulttuurisuuden ja kaupunkisuunnittelun välillä on kuilu: eletty ja koettu tila on eri kuin asiantuntijoiden suunnittelema. Haastatteluihin ja alueella tehtyyn havainnointiin perustuen kenttätutkimuksessa esille nousi kahdeksan teemaa (voisivat olla myös muualla kuin Hakunilassa) ja tietoa, jota tarvittaisiin suunnittelun taustalle. Näitä olivat: 1. Asumisen monipuolisuus – tai sen puute, 2. Hyvät liikenneyhteydet, 3. Lähipalveluiden tärkeys, 4. Koulusegregaatio, 5. Hylätyksi tuleminen, 6. Alue hyvä puutteista huolimatta, 7. Rajattu yhteisöllisyys ja 8. Mielekästä tekemistä lisää.

Emma totesi, että kaupunkisuunnittelussa on kolme tasoa: suuri, keskisuuri ja pieni, ja ne sisältävät sekä aikaperspektiivin että investointitarpeet. Usein keskitytään suuriin asioihin kuten nyt ratikkaan, mutta pieniäkin aluetta parantavia asioita voisi tehdä, esim. penkkejä ja oleskelukatoksia. Keskisuurista asioista esimerkkinä voisi olla yhteisötila, joka on suosittu ja tärkeä koettu. Työn johtopäätöksinä ja jatkoajatuksina hän esitti, että keskeistä olisi ihmisten välisten siltojen rakentaminen (pois me vs. he - ajattelusta), olemassa olevien resurssien hyödyntäminen sekä moninaisuuden näkeminen voimavarana. Herää kysymys: voisiko Vantaa olla suunnannäyttäjä monikulttuurisuuden edistäjänä?

Keskustelu: esitys sai paljon kiitoksia ja herätti keskustelua erityisesti siitä, miten voisi mahdollistaa arjen kohtaamisia. Todettiin, että kaupunkisuunnittelussa on edettävä pienin askelin ja edistettävä poikkihallinnollista yhteistyötä ja sosiaalisten vaikutusten arviointia, joka on ollut melko vähäistä resurssipulan takia. Työhön kytkeytyy myös mm. koulusegregaation vähentämiseen tähtäävä Yhteinen koulu -hanke.

Päätös: kuultiin esitys, keskusteltiin ja merkittiin tiedoksi.

3. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelu Vantaalla

Vantaan kaupunki on sitoutunut sukupuolten tasa-arvon ja kaikkien ihmisten yhdenvertaisuuden edistämiseen ja syrjimättömiin toimintatapoihin kaikessa päätöksenteossa ja kaikissa palveluissa. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuus huomioidaan arkisena osana kaupungin päätöksentekoa, kehittämistä ja palveluntuotantoa. Hallintoasiantuntija Meija Tuominen kuntademokratian palvelualueelta esitteli strategiakaudelle 2022–2025 hyväksytyn (kh 28.2.2022) tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön suunnitelman. Se toimii myös yhtenä työkaluna kotouttamisohjelman käsittelyssä. Meijan esitys löytyy extranetistä.

Monipuolista, suunnitelmallista ja pitkäjänteistä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyötä on tehty Vantaalla pitkään. Meija kehotti olemaan tarkkana käsitteiden kanssa: tasa-arvolaki (§ 4) velvoittaa huomioimaan sukupuolten tasa-arvon kaikessa toiminnassa, kun taas yhdenvertaisuuslaki (2015 § 8) käsittää kaikki muut syrjintäperusteet. Molemmat lait sisältävät veloitteen edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Erilaisia syrjinnän muotoja on useita (esim. välitön – välillinen, häirintä, oletussyrjintä) ja kasautuessaan ne saattavat ihmisen moninkertaisesti heikompaan asemaan. Tällä hetkellä puhutaan paljon antirasistisesta toiminnasta, joka on aktiivista ja tietoista toimintaa kaikkia rasismien muotoja vastaan ja tärkeää esimerkiksi oppilaitoksissa.

Vantaan suunnitelma on kolmeosainen ja sisältää kehykset, toiminnallisen ja henkilöstöpoliittisen osan. Toiminnallisen tasa-arvotyön tavoitteet ja niiden edistäminen liittyvät myös luottamushenkilöiden toimintaan. Monimuotoinen edustus toimielimissä tuo eri näkökulmia. Uutena avauksena luottamushenkilöiden eettiset periaatteet hyväksyttiin valtuustossa toukokuussa 2022. Niihin sisältyvät sanoutuminen irti vihapuheesta ja turvallisemman yhteisen tilan varmistaminen. Viranomaisilla on velvollisuus edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta, ja sitä toteutetaan mm. turvallisuustyössä, hyödyntämällä paremmin hankerahoitusta sekä käynnistämällä sukupuolten eriytymistä lieventäviä toimenpiteitä mm. koulutusvalinnoissa. Useita eri ryhmiä koskee palveluiden digitaalisen saavutettavuuden kehittäminen.

Meija totesi, että neuvottelukunnan työn ytimessä on monia yhdenvertaisuuteen liittyviä asioita kuten alkuperä, kansalaisuus ja kieli sekä uskonto, vakaumus ja mielipide. Myös sukupuolella on suuri merkitys monikulttuurisuusasioissa liittyen mm. turvallisuuteen, naiseen kohdistuvaan väkivaltaan ja kotoutumiseen, miehillä ja naisilla eri tavoin. Kotouttamisohjelman valmistelussa on useita näkökohtia, jotka tulisi huomioida, esimerkiksi:

- osallisuus ja monimuotoisuus sekä sukupuoli läpileikkaavasti kaikissa teemoissa (varhaiskasvatukseen osallistuminen, peruskoulu, toisen asteen koulutus; harrastaminen; vanhemmuus; työllisyys ja työttömyys; yrittäjyys; terveys ja hyvinvointi kaikissa ikäryhmissä; yhdistystoiminta; äänestysaktiivisuus ja osallistuminen; asuminen; toimeentulo jne.)
- naisten toiminnan kuuleminen ja mieserityiset asiat järjestötoimijoilta
- kielellinen saavutettavuus, turvallisuus ja erityisesti hyvät väestösuhteet

Keskustelu: esitystä kiitettiin kovasti ja siitä virisi monipuolinen keskustelu. Esille nousi mm. huoli poikien, miesten ja yksinhuoltajien asemasta, rekrytointisyrjintä ja ammattien kielitaitovaatimukset, sekä vinoumat oppilaanohjauksessa.

Päätös: kuultiin esitys, keskusteltiin ja merkittiin tiedoksi.

4. Vantaan kotouttamisohjelman valmistelu

Kotouttamisohjelmaa on valmisteltu useissa työryhmissä. MDI:n Sari Pitkänen kertoi työn etenemisestä, jonka jälkeen pohdittiin yhdessä teemoja edellisten alustusten pohjalta.

Sari kertoi, että valmistelussa on kuultu yli 100 henkilöä ja mm. uskonnollisia yhteisöjä, nuorisvaltuustoa ja myönteisen erityiskohtelun ohjelman koordinaattoria. Niissä on tullut esille samoja teemoja kuin Emma Savelan esityksessä: lähipalvelut, tekemistä lapsille ja nuorille, harrastaminen ja vapaa-aika sekä huoli segregaatista ja kielitaidottomista äideistä, jotka eivät kotoudu. Iso teema on ollut osallisuus ja yhdenvertaisuus. Tarvitaan pysyviä foorumeita kohtaamiselle ja kaupungin ja asukkaiden väliselle dialogille, tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusnäkökulmien huomioimista sekä palveluverkkorakenteen tarkastelua ja kehittämistä.

Keskustelussa neuvottelukunnalta tuli vahvistusta ja lisähuomioita aiemmin esitettyihin näkökulmiin. Esille nousi mm.:

- vieraskielisten koulutustason nostaminen – tavoitteita ei pidä madaltaa
- suomenkielen tasoa pitää nostaa, kielikursseja pitäisi räätälöidä työmarkkinoita varten eri kohderyhmille
- huomiota ruotsinkieliseen kotoutumiseen
- kohtaamisen tärkeys – tarvitaan paikkoja kohdata ja harrastuksia
- maahanmuuttajajeniorien asemaan parannusta - jalkautuvaa työtä, kielitaitoisia työntekijöitä myös vanhuspuolelle

Päätös: kuultiin esitys, keskusteltiin ja merkittiin tiedoksi.

5. Raportointi hyvinvointialueen monikulttuurisuusasian neuvottelukunnasta

Vantaa-Keravan hyvinvointialueen monikulttuurisuusasiain neuvottelukunta kokoontui maanantaina aloituskokoukseensa. Kuultiin mukana olleiden kuulumiset kokouksesta.

Puheenjohtajaksi valittiin Veikko Väisänen. Aloituskokous oli lähinnä orientoiva, ja siinä käsiteltiin hyvinvointialueen neuvottelukunnan roolia ja todettiin, että nuorten mukanaolo on suotavaa. Vantaan jäsenet ovat aluehallituksen 14.9. päätöksen (§ 176) mukaisesti:

Varsinainen jäsen

Miia Lindell
Aadan Ibrahim
Janne Viljanen
Veikko Väisänen
Refka Elech
Niina Pahtela

Henkilökohtainen varajäsen

Pernilla Aura
Mila Kangasniemi
Ville Niskanen
Samira Chakir
Elina Hasa
Petriina Punna

Päätös: merkittiin tiedoksi.

6. Ajankohtaiset asiat

- Kulttuuriseppä-palkinto on menossa hakuun. Palkitsemisperusteita muokataan niin, että myös yksittäisestä teosta voidaan palkita.
- Kaksi maahanmuuttoon ja monikulttuurisuuteen liittyvää teemadialogia pidetään 27.10. ja 3.11. Ensimmäisessä teemana nuoret ja turvallisuus Myyrmäen alueella, toisessa nuoret ja netti.
- Vantaa on haastettu mukaan Kasvata juuret Suomeen! -puunistutustempaukseen. Koetetaan sovittaa sellainen Aviapoliksen puistosuunnitelman toteutuksen yhteyteen.
- Eurocities Integrating Cities -verkoston tapaamisessa 16.–17.11. Utrechtissa on kiinnostava ohjelma. Viranhaltijapuolelta matkaan on lähdössä Hannele, mutta mukaan on pyydetty myös poliitikkoa.

Päätös: keskusteltiin ja päätettiin, että Utrechtin lähtee Mila Kangasniemi, ja merkittiin se ja muut asiat tiedoksi. Mila ja Hannele raportoivat tapaamisen annista joulukuun kokouksessa.

7. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 19.37. Seuraava kokous pidetään 9.11. Tikkurilan päiväkodissa.